

העיתונאי משה גורלי מגנה בכתבתו מ־22.10.04 את נציגות השופטים הארצית ואת נשיא בית המשפט העליון אהרון ברק על החרם שהטילו על לשכת עורכי הדין בשל משוב השופטים. הוא מאשים את השופטים כי החרם גורם זק לשרות השיפוטי "ששיתוף הפעולה עם עורכי הדין הינו חלק מרכזי ממנו". עיתון 'הארץ' הקדים את הכותב ובמאמר מערכת מיום 4.10.04 – שכותרתו "כזיון לשופטים" – גינה את חרם השופטים וטען כי הנם מתנהגים בעניין זה כ"מאפיה"(!). לא פחות הנה – הוויכוח בנוגע למשוב יצא מכלל פרופורציה, ומן הראוי היה לנסות ולפתור פרשה זו. הח"מ הציע כבר, גם מעל גבי עיתון זה, כפתרון למחלוקת הקשה שנוצרה, לפרסם רק את תוצאות 50% ההערכות העליונות במשוב, ולהותיר את השאר בידיעת ראשי המערכת בלבד. כך תימנע, מחד-גיסא, פגיעה מיותרת במערכת המשפט, ומאידך-גיסא, יישמר המשוב כמכשיר ביקורת חשוב ושוטף לקביעת אפשרות קידומם של השופטים. אין ספק: חרם השופטים על לשכת עורכי הדין הוא דבר בלתי תקין ובלתי לגיטימי. אולם בענין זה סומכים משום מה הן גורלי והן 'הארץ' על זכרונו הקצר של הציבור. חרם השופטים לא נולד כעת על-ידי נציגות השופטים ולא הומצא על ידה. חרם השופטים הוטל לראשונה, בשלהי שנת 1996, על ידי הנשיא ברק בעקבות דברי ביקורת שהשמיע ראש לשכת עורכי הדין דאז עורך דין דרור חטרי-ישי כנגד בית המשפט העליון והעומד בראשו. בעקבות הסערה שפרצה אז כתוצאה מאותם דברים, שאין כלל ספק שכיום לאור התפתחות השיח הציבורי היו עוברים בקול דממה דקה, דרש הנשיא ברק מלשכת עורכי הדין להסתייג מדברי חטרי-ישי. הלשכה נמנעה לעשות כן. בעקבות זאת הטיל הנשיא חרם על לשכת עורכי הדין והשופטים צייתו להוראותיו והתמידו כתוצאה מכך בחרם, במשך שנים. באותו מועד שימש מר גורלי כדובר מערכת בתי המשפט והיה אחד מהמוציאים לפועל של החרם שהוטל על-ידי הנשיא ברק. אז מר גורלי לא סבר כי החרם פסול, בלתי אתי ולא ראוי. הוא

* אתר החדשות www.nfc.co.il בעריכת העיתונאי יואב יצחק

גם לא השמיע אז ביקורת נוקבת נגד חרם השופטים כפי שיצא כעת בשצף קצף במאמרו מיום ו' האחרון. גם "הארץ" המזהה כיום "מאפיה", רחמנא ליצלן, לא גינה אז את החרם, נהפוך הוא. במאמר מערכת דרש אז "הארץ" מן המחוקק לבטל את לשכת עורכי הדין מאחר ולא הסתייגה מדברי הביקורת של חטר-ישי... מה פשר ההבדל התהומי בין גישתם של מר גורלי ו'הארץ' אז והיום? מדוע חרם שופטים שהיה כשר לפני מספר שנים ספורות, אינו כשר כיום לגישתם? האם לא נכון יותר לומר כי מה שהיה פסול אז פסול גם כיום? או שמא הכותבים, מגבשים את עמדתם בהתאם לעמדתם הפוליטית ומתוך תלות בזהות העומד בראש הלשכה, באם הוא מאנשי שלומם אם לא... ובכן, חרם השופטים על לשכת עורכי הדין – כעיקרון – אינו ולא יכול להיות כשר לא אז וגם לא עתה.

ה

חל משנת 2000 החלה לשכת עורכי הדין לערוך משוב שופטים בקרב ציבור עורכי הדין ומאז נערכו ארבעה משובים אשר הביעו את עמדת עורכי הדין על תפקודם של השופטים השונים באולמות בתי המשפט. מטבע הדברים איש אינו אוהב ביקורת, ובוודאי לא ביקורת אנונימית, וקמה קול זעקה מצד השופטים, בעיקר בערכאות התחתונות כנגד המשוב. לאחר ששופטי בית המשפט העליון נטו בהתחלה לעבור על כך לסדר היום, פתחה נציגות השופטים במאבק אגרסיבי וחסר פשרות כנגד לשכת עורכי הדין על מנת לשכנעה לוותר על משוב השופטים. מאבק זה הביא לביטול המשוב, מקץ מספר שנים להפעלתו. המשוב הנו כלי חשוב ביותר בבקרת איכות עבודתם של השופטים, ואין כמו ציבור עורכי הדין המתאים להעריך את תפקוד השופטים ולדווח על הנעשה באולמות השונים. אמנם, המשוב איננו מושלם והוא ניתן למניפולציה במקרים מסוימים, כמו התארגנויות של עורכי דין למשל, אולם אין לו תחליף, והוא כלי חיוני לבקרת עבודת השופטים ולקביעת אפשרות קידומם, בצד כלים נוספים אחרים. במסגרת מאבקם הפעילה נציגות השופטים חרם מפוקפק ביותר על מוסדות לשכת עורכי הדין, תוך הפעלת הסמכות וההיררכיה המנהלית הטבועה בבתי המשפט, לצורך קיום מאבק ציבורי, לגיטימי כשלעצמו, במשוב ובלשכת עורכי הדין שיזמה אותו. השופטים מילאו אחרי צו הנציגות ונמנעו מלקיים כל קשר עם לשכת עורכי הדין, לא רק קשרים חברתיים אלא גם קשרים המוטלים על הלשכה מכוח היותה גוף סטטוטורי הפועל על פי חוק. ב"חרם" מפוקפק זה חצתה נציגות השופטים את גבול הלגיטימי, אם כי יצוין כי התקדים המצער ל"חרם" שכזה, נולד כמה שנים קודם לכן, לפני כעשור, כאשר הנשיא ברק ניצל את סמכותו המנהלית באופן דומה, וגרם לחרם שופטים נגד לשכת עורכי הדין בשל דברי ביקורת שהשמיע נגדו ראש הלשכה דאז, עורך הדין דרור חטר ישי. גם אז צייתו השופטים ללא עוררין לחרם המפוקפק עד שחטר ישי הפסיד במערכת הבחירות בשנת 1999. במקום למסד את המשוב ככלי עבודה שוטף ולערוך דרך קבע פעמיים

בשנה, תוך הורדתו מכותרות העיתונים על ידי, למשל, פרסום רק תוצאות 50% הציונים העליונים, כפי שהציע הכותב לא אחת, ניגפה הלשכה בפני חרם השופטים והעדיפה לוותר עליו. פעם נוספת הוכח כי הלשכה והעומד בראשה מעדיפים סנסציות וכותרות בעיתונות מאשר טיפול בבעיות היסוד של מערכת המשפט. הטענה כי "בשנה הקרובה לא יערך משוב" הנה הטעיית הציבור, שכן גם לאחר מכן, בשנת 2007, תתקיימנה בחירות בלשכת עורכי הדין ואין להניח שיתקיים משוב בשנת בחירות. בכך למעשה נגנז מפעל חשוב זה. הטענה כי נציבת תלונות השופטים תיתן מעין דו"ח שנתי שיחליף את המשוב, אף היא, בכל הכבוד, זריית חול בעיניים. הצורך במשוב שוטף על עבודת השופטים, כפי שהציע ויזם בשנת 1997 חבר הועד המרכזי של לשכת עורכי הדין, עורך דין בני שטרס ז"ל, נשאר תקף וחיוני גם היום, כפי שהוכיחו אירועים שונים במערכת המשפט בשנים האחרונות.